

N° 192.

D. 13. Sierpnia.

PIĄTEK.

Rok 1824.

KURJER

Warszawski

WSPOMNIENIA.

Zgon Xcia Fryde: Czartoryjskiego Kanc. Litew: 1775.

NOWOŚCI WARSZAWSKIE

Ogłoszone zostało postanowienie JO. Xcia Na miestnika Królew: wydane d. 5 b. m. „Czas odwołania się od decyzjów Komisji Hipotecznej dozwolony Art: 1 postanowienia z d. 22 Stycz: 1822 r. ogłoszony przez Komisją Rządową Sprawiedliwości pod d. 17 Maia r. b. przedłuża się dla Prokuratorji Ilnej co do Wdzwstwa Lubelskiego do dnia ostatniego Grudnia r. b: czy Prokuratorja Ilna, czy strony prywatne przeciw Prokuratorji Ilnej appellować będą. W przypadku odwołania się od decyzjów Komisji Hipote: Wdzwstwa Lubelskiego w terminie przez Artykuł powyższy dozwolonym, Sąd na żądanie Prokuratorji Ilnej, winien udzielić jednę szczęściem sięczną delacją, czy to Prokuratorja Ilna, iako strona appellująca, czy też iako zaappellowana czynić będzie.”

Xże Walenty Radziwiłł, wyjechał z Warszawy do Kraiów Włoskich.

Doniesionem było w roku zeszłym iż różnemi czasy, niemało osób doznało polepszenia zdrowia, a szczególniej powrotu apetytu, używając Wód z droźni znajdujące się od dawną na Rybakach pod Wyszogrodem; teraz znowu odbieramy wiadomość, że tego lata kilkakamilji używając tych wód, odzyskało zdrowie. Obiecano udzielić o tem obszerniejsze uwiadomienie.

Wczoraj Krowa prowadzona przez ulicę Senatorską, zerwała nagle postronkę nakłó-

nym ią prowadzono, i w tejże chwili zaczęła uciekać z takim pędem że przewróciła kilku nastu Ludzi idących, tak przebiegła kilka ulic; nakoniec zmordowana, padła i natychmiast ią zabrano. Niektórzy z wywróconych są pokaleczeni. —

Na nowym Teatrze Berlińskim wzeszłym tygodniu dano Komedjo - Operę, pod tytułem *Awantura w Karczmie Polskiej!*

z *Goździkowa dnia 9 Sierpnia 1824.*

U Wód tutejszych Żelaznych znajduje się znaczna liczba goszczących z zagranicy i z kraiu, z których przeszło 90 osób piie też Wody i używa Kapieli. Komisja Wetwa Sandomirskiego bacząc o dobro powszechne wsparła usiłowanie szanownego właściciela tych Wód, przez zaprowadzenie Policji Lekarskiej i przez urządzenia wszelkie wygody goszczącym zaapewniające. Jakoż goszczący znajdują przyjemny pobyt w Goździkowie i bawią się wesoło.

NOWOŚCI ZAGRANICZNE.

z *Paryża.*

w *Perpignan* d. 18 Lipca było ciepła stopni 30 i 3 ćwierci, tegoż dnia wieczorem dało się uczuć trzęsienie ziemi, dnia 21 było tylko 15 stopni ciepła. — Królewicz *Portugalski Don Michał* ciągle bawi w *Paryżu*, zwiedził Królewską *Mennicę*, gdzie w jego obecności wybito *Medal* na pamiątkę pobytu tego Gościa we *Francji*. — Sławny *Jnprowizator Sgryzzi* opuścił już *Paryż* i udał się do innych miast

Francuzkich, a później wyjedzie do *Włoch*. — w Najświetniejszej Księgarni *Paryzkiej* w *Palencioal*, umieszczono marmurowe popiersie *Lorda Byrona*. — Bankier *Rotszyld* przesłał Prefektowi *Paryża* 12,000 franków dla rozdania między ubogich, a to z okoliczności ięgo zaślubina. — z *Hiszpanji* donoszą że *Jenerał Awesada* Gubernator *Madrytu* wydał rozkaz iż każdy z *Gerylasów* schwytyany przez wojska *Francuzkie*, będzie stawiony przed sądem wojennym — Sławny Dowódca *Rabusiów Alfonso* zwany także *Lo Barbut*, został schwytyany i natychmiast osadzony, ówiewiowanego a części ciała porozwieszano w różnych powiatach dla trwogi ięgo wpólników. — Słychać że wojsko *Portugalskie* rozciągnie *Kordon* nad rzeką *Minho*. — Wkrótce ogłoszonym będzie rozkaz, że każdy *Hiszpan* będący dawniej *Wolnym Mularzem* niezwłocznie złożyć powinien wszelkie dyploma i papiery tego towarzystwa będące u niego, i naczej nie będzie uwolniony od *Amnestji*. — Gdy *Król Hiszki* znajdował się w *Kuenza*, przyjął deputacja od właścicieli trzód *Merynosów* poczem oświadczył aby *Pasterze* tych trzód byli mu przedstawieni, przybyli więc *Pasterze* i ofiarowali *Królowi* ej najpiękniejsze *Jagnięta* ozdobione girlandami z kwiatów, oraz wykonali rozmaite pasterskie tańce. — Pan *Oubrill* nowo mianowany *Poseł Rossyjski* przydworze *Hiszpańskim*, przybywszy do *Madrytu* i niezastawszy *Króla* w stolicy, udał się natychmiast do tegoż *Monarchy* będącego w *Kuenza*. — Gdy *Minister Osalja* przybył i jak zwykle do bióra *Ministerstwa*, nieznalazł przygotowanych *expedycji* do przejrzenia i podpisu, domyslił się więc że popadł w nieładkę, w kilka minut odebrał wiadomość urzędową że przestał być *Ministrem* i ma się natychmiast oddalić na mieszkanie do

miejsca swego urodzenia, iednak pozwolono mu mieszkać w *Grenadzie*. — w *Paryżu* stał się teraz przedmiotem powszechnej ciekawości *Chłopczyzna* który się urodził bez rąk, w szóstym roku życia okazywał niezmierną chęć uczenia się rysować, radzono ięgo *Rodzicom* aby nogi tego kaleki sposobili do pracy, co się też najpomyślniej udało, i uż ukazano publicznie *Rysunki* wykonane nogą, za które *Amatorowie* hojnie płacą. — *Gazeta Londyńska Sun* d. 23 z m: wielkimi literami doniosła, że w tym roku nie odbędzie się żadeu *Kongres*: — w *Londynie* woda *sztuczna Salcerska* robiona podług recepty *Duktora Struwe* ma wielki pokup. — *Wojna Anglików i Birmannami* może dłużej potrwać niż z początku mniemano, *Birmanowie* zaleli bardzo korzystne stanowiska. — Co się tycze wojsny *Anglików* w *Afryce* z dzikiemi *Aschantami* ta może być uporną, donoszą z pewnością że z 3500 żołnierzy *Angielskich*, tylko 200 pozostało, najbardziej zaś to iest zatrważającym że wojsko *Angielskie* tam obecne składa się po większej części z *Murzynów* którym ufać niemożna; i eśli spieszna pomoc nieuadejdzie z *Europy*, *Anglicy* będą przymuszeni to miejsce opuścić. — *Rozesła* się w *Londynie* pogłoska że *Lord Kanclerz* złoży swój urząd, z czego się bardzo wiele osób niezmiernie ucieszyło — *Dzienniki Paryzkie* dowodzą obszerne potrzeby zawarcia traktatu handlowego między *Francją* a wyspą *S. Domingo*. — *Król Wirtemberski* używający kąpieli morskich w *Marsylii*, zwiedza ciągle tajemne okolice, bywa codzień w *Teatrze*, nięnosi żadnych ozdób i ukazuje się zwykle wezarnym fraku. — *P. Rimel* wynalazł broń z której z iednem nabiciem można wystrzelić 10 razy, zastępować to można do pistoletu, karabina, a nawet armaty. — Słychać w *Paryżu* że znowu

prawie wszyscy Ministrowie Francuzcy będą zmienieni.—Dopiero teraz wysledzono w którym Domu umarł sławny Poeta *Kornel*, jest to Dom N. 18 przy ulicy *Arzantel* w Paryżu; terazniejszy jego właściciel na pamiątkę ozdobił tenże dom popiersem Poety i stosownym napisem na tablicach marmurowych. —

Od Granic Tureckich.

Posel Francuzki *Jene: Gwilleminot* odwiedzał wszystkie osoby dyplomatyczne mieszkające na przedmieściu *Pera* w *Stambule*. — *Basza Omer Wryone* już od 2ch miesięcy układa się z wodzem Greckim *Xciem Maurokordatu*; żąda on Grekom że będzie im sprzyać jeśli go uznają jako niepodległego władcę *Albanji*, lecz Grecy nieufając mu oświadczyli iż by to uczynili gdyby dla pewności wydał im twierdze *Artyni* i *Prewezy*. Ten *Basza* znajduje się w krytycznym położeniu bo równie u Greków iaki u *Sultana* niema zaufania, także i *Albańczycy* są przeciw niemu. Również i *Basza Skutaryjski* doznaie przykrego losu, dano mu rozkaz aby walczył z Grekami, a jednak oddawa na nie niesłychać o niego działaniach wojennych. — z Niemiec.

Młody *Xcie Niderlandzki Syn Xcia Oranji* przybył do *Soestdyk*. — w Okolicach *Trydentu* upał dochodził do 27 stopni, poczem nastąpiła ulewa trwająca przez 24 godzin i zalała wszystkie łąki, pola, ogrody, upadł także grad który nieocenionych strat stał się przyczyną. — Szkody wynikłe w Czechach z przyczyny wezbrania rzek, podług już skutecznego obliczenia, są następujące: w *Cyrkule Budweis* 331,180 zł. roń. w *Cyrkule Karzimer* 500,000. w *Cyrkule Pilznieńskim* 247,126, w innych zaś dotąd nieobliczono, a są straty niezmiernie. — w *Minster* obywatel tameczny długo cierpiąc bole podagryczne i lecząc się bez skuteczniej, użył do-

owego lekarstwa, to jest: wlał w wór napelniony korą brzoźową i tak kąpał się przez 3 godziny, gdy wyszedł z wanny został ruszony *paraliżem*, i zamiast ulgi w podagrze, zostało teraz bez władnym na całym ciele.

—Miedzy rozmaitemi patentami swobody wydanemi w państwach *Austriackich*, otrzymał patent *Tokarz Litge* na wynalazek maszyny do robienia *Biczyków* bardzo pięknych a tanich. — Mimo narzekania na ciężkie czasy, na ostatnim iarmarku *Lipskim* kupiono znaczną ilość *Szalów* i płacono za nie dobrze! — *Hra: La Ferrone* Posel Francuzki w *Petersburgu*, opuścił tę stolicę, odbył podróż morską, która była niepomysłna dla ciągłej burzy, przybył po 18 dniach do *Trawennindy* i pośpieszył do *Karlsbadu* a jego rodzina udała się wprost do *Paryża*. — w *Szwajcarii* także ulewy i burze zrzydziły szkody niezmiernie, d. 18 z.m. w *Kantonach Bern, Zurych* i innych poniszczyły pola, ogrody, wiele domów, a pioruny zabiły kilku ludzi. Tegoż dnia w *Lutsemburskiem* burza zniszczyła całą okolicę, drzewa z korzeniami są wyrwane i mnóstwo domów wywróconych lub uszkodzonych. z *Poznania* d. 7 *Sierpnia*.

Nadesłane w tych dniach prawo stanowiące urządzenie stanów prowincjonalnych w *Xięstwie Poznańskim* w całej rozciągłości umieszczone będą w zbiorze praw, treść tak: *Stany* tego związku składają się: a) z *Xięcia Tarni Taxis*, *Xcia Sułkowskiego* i z *Deputowanych* od szlachty; razem osób 24; b) z *Deputowanych* od mieszczan z całej prowincji, razem osób 16; c) z *Deputowanych* od reszty posiadaczy dóbr, chłopów mających własność gruntową i wieczyстых dzierżawców, razem osób 8; ogół osób 48. Urządzenie sejmików do wyboru *Deputowanych* później nastąpi. Do kwalifikacji na *Deputowanego*

należy posiadłość gruntowa przez lat 10 przez niego lub tego od niego oddziedziczył posiadana; Religija Chrześcijańska, lat 30 skończona, obywatelstwo w Prussach i dobre imię. Kwalifikacja na Delegowanego od szlachty ze względu na posiadłość dóbr szlacheckich nie wymaga rodu szlacheckiego. Prawo wybierania wymaga tych samych warunków, ale wiek dostateczny jest lat 24 i posiadłość nieruchomości nie przywiązana jest do czasu. Mogący należeć do kilku sejmików mają wolny wybór, do którego chcą należeć. Wybierający i Deputowani osobiście swoje prawo wykonywać muszą. Deputowani wybierają się na lat 6; ale połowa odmienia się po 3 latach i liczbę uzupełnia nowy wybór. Członków zwołuje na sejm Kommissarz Królewski, on sejm zagaia, zamyka, podaje propozycje, odbiera zdania, przedstawienia, prośby i zażalenia, ale na obradach nie jest obecny, którym przewodniczy Marszałek mianowany od Króla z pierwszego stanu. w Pierwszych 6 latach odbywa się sejm co lat 2, później podług potrzeby; trwałość później się oznaczy. Na sejmie większość stanowi, w przedmiotach zaś od Króla podanych, lub mających być podaniem Królowi, potrzeba jest dwie trzecie głosów. Podania na sejm czynione być mają na piśmie. Co się uradziło na sejmie, będzie ogłoszone drukiem. Deputowani dostają koszt podróży i dyety. Przedmiotem obrad sejmowych są projekta przez N. Pana do roztrąszenia podane, które zdecydowane mają iść do sankcji Królewskiej; tudzież prośby i zażalenia z interessu całej prowincji wynikające.

D O N I E S I E N I A .

Polowa Prowjantska Kommissja oddzielnego Litewskiego Korpusu niniejszym do wiadomości podaje, iż na reperację budowli stojącej na Pradze, a zajmowanej na Rosyjski Prowjantski Magazyn, będzie odbywać się w rzeczonej Kommissji Licytacja w dniach

4/16, 5/17 i 7/19 Mca Sierpnia r. b. Dla tego mający chęć wzięść na siebie tę reperację, zechcą się znajdować w dniach dopiero oznaczonych w Kommissji dla Licytowania, opatrzywszy się w wadium 700 złp. anszlag zaś reperacji za stawieniem się konkurentów okazany im zostanie.

Właściciele Instytutu Wód Mineralnych sztucznych, mieli honoruż raz przez obwieszczenie prosić Szanownych Prenumerantów, aby na dwa dni przed upłynieniem tygodniowego abonamentu swoje bilety zmieniali raczyli, a to dla uniknienia zrwodu i nieporządku, iaki się z takowego opóźnienia przez zgromadzenie się w jednym dniu Szan. Prenumerantów czuć dacie. Zatem w celu obecnym właściciele Instytutu ponawiając iak naj mocniejszą prośbę: o zachowanie dla wszystkich dobra i wygody bieżącego porządku, mają zaszczyt ieszcze raz niniejszym oznajmić, iż dzień Soboty i Niedzielną każdgo tygodnia od godziny 2giej do godziny 7mej z południa są przeznaczone do wymiany biletów. Nieminiej w dodatku oświadczają, że Ktoby w oznaczonym czasie wymiany biletów zaniedbał, sam sobie przypisze winę iż bez nowego biletu przy wchodzie do Ogrodu Instytutowego wpuszczonym nie zostanie.

Dnia 12 b. m. zgubiony został Pugilaros saffanowy czerwony, w którym znajdowały się Wexel na rzecz Rajbusia Borsztajn z Miasta Łęczycy, a przez W. Dykierta iako wyptacony, skasowany został; oraz Cwierć Losu i List do W. Osowskiego Patrona. Znalazca raczy oddać do Drukarni Kurlera za nadgroda.

w Dniu 14 Sierpnia r. b. o godzinie 10tej zrana przy ulicy Zakroczymskiej w domu N. 1844 zaś o godzinie 4tej popołudniu w domu N. 388 przy ulicy Krakowskiej Przedmieście odbędzie się Licytacja prawnie załączonych Ruchomości iako to: Szafki, Biurka, Liechtarzy, Drzewa sztuk 27, Kafli do 8000, Drzewa w szczapa. h do 5 sążni etc. a to za gotowe pieniądze.

A. Topolski Kom: Sąd:

O osobie posiadającej języki Polski i Niemiecki, oraz początki języka Francuzkiego, a życzącej wejść w obowiązki Nauczycielki do Dzieci lub utrzymania Gospodarstwa, Wiadomość w Drukarni Kurlera powziąć można.

Teatr. Wczoraj dla zaszkłej przeszkody, zamiast ogłoszonych sztuk, daną Operę *Jana z Paryża*. Dalsz niema widowiska.